

Post- og teletilsynet
For: Irene Åmot/Kenneth Olsen
Postboks 93
4791 LILLESAND

Oslo, 6. juni 2012

TILEGGMERKNADER TIL ANMODNING OM ENDRING AV SAMFERDSELSDEPARTEMENTETS VEDTAK 11. MAI 2011

1 Innledning

Vi viser til Telenor Norge AS (Telenor) brev 11. mai 2012. Telenor kommenterer her Tele2 Norge AS' (Tele2) og Network Norway AS' (Network Norway) anførsler i brev 16. mars 2011, herunder CSMGs rapport om samfunnsøkonomisk gevinst.

Med unntak av Telenors kommentarer til CSMGs rapport bringer ikke Telenors brev noen vesentlig nye forhold inn i saken. Vi vil derfor ikke kommentere alle deler av brevet. Vi ser heller ikke at det er noe behov for å kommentere Gabrielsens innspill (vedlagt Telenors brev) nærmere.

Tele2 og Network Norway ønsker i dette brevet for det første å gå nærmere inn på kritikk av CSMGs rapport (punkt 20). I punkt 3 kommenteres enkelte øvrige punkter i Telenors brev. I punkt 4 omtaler vi for det forhold knyttet til trafikkandel i eget nett.

Vi ber om at de deler av brevet som er markert med [u.off] unntas partsinnsyn og offentlighet, jf. offl. § 13 og fvl. § 13.

2 Telenors kommentarer til CSMGs rapport

2.1 Innledning

Telenor anfører i all hovedsak at CSMG-rapporten inneholder regnefeil (punkt 3.2 i Telenors brev) og at forutsetningene som ligger til grunn for beregningene er feil (punkt 3.3 i Telenors brev).

Telenors påstår at regnefeilene sammen med feilaktige forutsetninger medfører at resultatet (nettogevinsten) er vesentlig lavere enn det som fremgår av CSMG-rapporten. Dette er en påstand som Tele2 og Network Norway tar på alvor. Selskapene har derfor bedt CSMG om å gjennomgå Telenors kommentarer for å undersøke om det er noe som gir grunn til å endre på de opprinnelige.

CSMG har på bakgrunn av dette utarbeidet en tilleggsrapport (bilag 1) som gjennomgår Telenors kommentarer i detalj og samtidig gir en nærmere forklaring på beregningene CSMG har gjort i rapporten.

Bilag 1: CSMG tilleggsrapport (mai 2012): Nationwide Population Coverage, for the Third Network in Norway. Response to Telenor's comments of 11th May 2012.

2.2 CSMG har ikke regnet feil

CSMGs gjennomgang har ikke avslørt noen feil i beregningene av den samfunnsøkonomiske gevinsten slik Telenor anfører (brevets punkt 3.2.2). Trolig har Telenor misforstått forutsetningene i CSMG's rapport for beregningen av de samfunnsøkonomiske gevinstene.

Telenor har også hevdet at CSMG har gjort feil i beregningene av ARPU og prognoser for høyvolum datatjenester (Telenors brev punkt 3.2.3). CSMG har vist at Telenor har feilet i sitt forsøk på å rekonstruere beregningene.

I punkt 2 i CSMG's tilleggsrapport beskrives det i detalj hvorfor Telenor har tatt feil og hvorfor de opprinnelige beregningene i CSMG rapporten fra mars 2012 er korrekt.

2.3 Telenors kritikk av forutsetningene i CSMG's rapport gir ikke grunn til å endre forutsetningene

Telenors kritikk av forutsetningene for CSMG's beregninger gjelder valg av Cournot-modellen, marginalkostnadene og markedsdefinisjonen for datatjenester (Telenors brev punkt 3.3).

CSMG er uenig i Telenors analyse. Det er ingen grunn til å endre på de opprinnelige forutsetningene. Vi viser her til punkt 3 i CSMG's tilleggsrapport.

Som det fremgår av CSMG's tilleggsrapport har CSMG også foretatt en sensitivetsanalyse ved å endre på enkelte forutsetninger (markedsandel, bevegelse av kunder mellom operatører og forutsetningen om marginalkostnad) for å kvalitetssikre CSMG's beregninger.

3 Øvrige kommentarer til Telenors brev 11. mai 2012

Telenor gjentar at Tele2 har kjøperrett (side 12) og at dette gjør Tele2 og Network Norway i stand til å forhandle svært gunstige vilkår for nasjonal roaming som gjør selskapene konkurransedyktige. Tele2 og Network Norway har kommentert dette utførlig i brev 16. mars og vil i all hovedsak henvise til drøftelsen som fremgår her. Vi registrerer at Telenor ikke har valgt å kommentere en av hovedbegrunnelsene fra Tele2 og Network Norway for hvorfor selskapene ikke er konkurransedyktige så lenge selskapene er avhengig av å kjøpe nasjonal roaming fra konkurrentene.

Etter vårt brev av 16. mars har vi også blitt kjent med at PT har truffet et vedtak (23. mars 2012) som fastslår at Telenor har brutt ekomloven gjennom diskriminerende tilgangsvilkår. At et statseid foretak har opptrådt i strid med lovkrav i mer enn 1,5 år er i seg selv oppsiktsvekkende og understreker Tele2's poeng om at Telenor både har insentiver og faktisk foretar handlinger som er i strid med både ekomloven og konkurranseloven.

Telenor tar feil når de hevder at fortsatt asymmetri "kun har en oppside for Tele2" (side 13). CSMG rapport (og SDs tidligere vurderinger fra 2009) viser utvilsomt at det er en betydelig gevinst for samfunnet dersom Telenor og NetCom får en reell infrastrukturkonkurrent. Tele2 oppfatter det slik at Telenor har alt å tjene på å svekke eller forsinke utbyggingen av det tredje nettet: Telenor får høyere inntekter i grossistmarkedet, høyere markedsandeler i sluttbrukermarkedet, høyere inntekter som følge av svakere priskonkurransen og kan gjennom en videreføring av duopolsituasjonen beholde sin allerede dominerende stilling.

Tele2s argumenter om fortsatt asymmetri må derfor sees i lys av at det langvarige duopolet i Norge er konkurransehemmende. Samtidig må Tele2s argumenter sees i lys av det faktum at Telenor har blitt subsidiert av andre mobiloperatørens kunder samt fastnettskundene helt siden 1993 ved at Telenor har hatt en overpris på terminering fra andre nett (termineringsprisen har vært høyere enn antatt "effektiv" pris). Vi viser her til SDs uttalelse om at Telenor har hatt en merinntekt på MNOK 450 i en periode på litt over 2 år. Dette er en følge av at termineringsprisene har ligget over effektiv pris til tross for at Telenor ikke bygger nett slik som Tele2/NwN (SDs vedtak 19.5.2009 side 27).

CSMGs tilleggsrapport besvarer Telenors kommentarer i punkt 3.5 (bedriftsøkonomisk lønnsomhet) og punkt 4.3 (a) (Tele2s mulighet til å møte Telenors pakkeprisplaner). Vi viser her til punkt 3.5 og 3.6. i CSMG's tilleggsrapport. Vi vil også tilføye at Telenor (i punkt 4.3 (a)) ikke skiller mellom høyvolumsmarkedet og pakkeprismarkedet. Vi noterer også at Telenor ikke kommenterer anførselene i vårt brev 16. mars om at kampanjeprisene Telenor tilbød var en svært aggressiv prisdumping for å "kjøpe" tilbake markedsandeler.

4 Nærmere opplysninger om trafikkandel i eget nett

En av de faktorene som viser at det er nødvendig for Tele2 og Network Norway å bygge et landsdekkende nett er trafikklekkasje ved nasjonal roaming. Som det fremgår av vårt brev 16. mars 2012 punkt 3.4.2 og 3.4.3 er det flere forhold utenfor Tele2 og Network Norways kontroll som innebærer at trafikkandelen vil være betydelig lavere enn nettets befolkningsdekning tilsier. CSMG's rapport fra mars dokumenterer i punkt 6 at dette har en signifikant effekt på den samfunnsøkonomiske gevinsten av å bygge et landsdekkende nett. I CSMG's rapport er det benyttet en konservativ forutsetning med trafikkandel i eget nett på 70 %.

Tele2 og Network Norways egne vurderinger tilsier at trafikkandelen i eget nett kan bli så lav som 50-55 %. Vi viser her til bilag 2 som redegjør i mer detalj for de faktorer som påvirker trafikkandelen i eget nett sammenlignet med Mobile Norways befolkningsdekning.

Bilag 2: [u.off] [REDACTED]

CSMG har beregnet den samfunnsøkonomiske effekten dersom trafikkandelen i eget nett blir så lav som 55 % når nettet har 75 % befolkningsdekning. CSMG's beregninger viser at den samlede samfunnsøkonomiske gevinsten øker fra 8,6 milliarder (base case med 70 % trafikkandel) til 11,5 milliarder. Dette skyldes at gevinsten ved utbygging i de siste 25 % i sluttbrukermarkedet øker fra 15,3 milliarder (base case med 70 % trafikkandel) til 18,2 milliarder (med 55 % trafikkandel).

5 Avsluttende kommentarer

Dersom Samferdselsdepartementet har behov for ytterligere informasjon, ber vi om at Frode Lillebakken eller undertegnede kontaktes.

Med vennlig hilsen

Per-Kaare Svendsen
Advokat

Legalteam advokatfirma DA